

2.

Rozhnevaný princ

Izabela sa práve chystala na odpočinok, keď začula cveng kovu. Odrážal sa od kamennej dlažby a blížil sa k jej komnatám. Vedela, kto prichádza, ešte skôr ako sa rozleteli dvere. Stála pri posteli iba v čiernom *cotto* a spupne zazerala na vojvodu.

„Odíďte, monseigneur! Som unavená. Dnes vás nechcem vidieť!“

René d' Anjou neodpovedal. Ticho na ňu hľadel a obdivoval dokonalé línie jej tela, ktoré mu podľa neho patrilo. Do dnešného rána určite! prebleslo mu myslou a tvárou mu preletel tieň hnevu. S treskotom pribuchol dvere a v zámke zvrtol kľúč.

Izabela na okamih zmeravela, ale rýchlo nadobudla stratenú odvahu a zvolala: „Čo to robíte?!“ Zo všetkých síl túžila vojvodovi vzdorovať, bojovať proti hnevu muža, ktorý ju tak miloval. Zaťala drobné päste, až jej obeleli hánky, a krčvito žmolila šaty z dúhového atlasu. Už dávno oľutovala, že tu stojí iba v spodných šatách.

„Prečo, Izabela? Prečo?!“ zasipel René. „Vari som ťa dosť nemiloval? Nedal som ti všetko, aby si bola šťastná? Nespravil som z teba ženu, pred ktorou skláňali hlavy princovia či preláti tohto kráľovstva?! Bola si mojou kráľovnou – a dnes si ma odvrhla ako psa! Potupila si ma pred mojím dvorom a svojím prízemným správaním k tomu mužovi si zosmiešnila lásku, ktorú som ti dával!“

Izabela divo pohodila hlavou a s hnevom v očiach mu kruto šplechla do tváre: „Ten muž, pane, je otcom môjho syna! Je a bude jediným mužom, ktorého som kedy ľúbila! Je to také ťažké pochopiť?! Dobre viete, že som vám nikdy nevravela o láske. Spomínate si, ako som vám kedysi povedala, že vás nikdy nebudem milovať? Áno, stali ste sa mojim milencom... priateľom, a ja som netušila, že ste sa so mnou iba kruto zahrali! Chceli ste ma na okamih vlastniť, túžili ste po mojom tele, priali ste si, aby som vám patrila. Spravili ste všetko pre to, aby ste ma odtrhli od muža, ktorý chcel zo mňa spraviť svoju ženu aj pred Pánom! A prečo to všetko? Iba pre šialenú vášeň, uspokojenie chůtok princa, ktorý vo svojom erbe nosí znak kráľovskej krvi a na nohách zlaté rytierske ostrohy! Nehanbí sa, že zničil životy troch ľudí, ktorí k sebe patrili! Hnusíte sa mi, pane, nenávidím vás!“

René d' Anjou zbledol a so šialenou zúrivosťou v belasých, trochu vypúlených očiach sa na ňu zahľadel. Dosiaľ sa ešte nenašiel človek, ktorý by tak ranil jeho pýchu! Cítil, že je schopný v jedinom okamihu zabiť túto ženu, aby umlčal jej hlas. Pevnou rukou uchopil kord a zatúžil prebodnúť nežnú šiju Izabely. Spravil krok, dva, ale odrazu sa spamätal. Ako doňho vošiel amok, tak rýchlo sa aj vytratil. Akoby vytriezvel. Pomyslel si, že ho schválne provokuje, aby vykonal práve to, na čo sa odhodlal. Kord zasunul späť do pošvy a silene sa usmial.

„Nie, moja drahá, nespravím to, po čom túžiš! Poznám lepší spôsob, ako vyhnať šialené predstavy z tvojej hlavy!“

Približoval sa k nej a Izabela ustupovala. Ale nemala kam ujsť. Pred silou a vášňou posadnutého muža nemohla uniknúť! V okamihu bol pri nej a jediným trhnutím rozdrapil spodné šaty, ktoré mala na sebe. Perly sa rozkotúľali na všetky strany a Izabela sa ocitla nahá pred vojvodom.

„Niéé! Prosím... René, niéé! Nerob to...“ zúfalo zakričala, keď sa pokúšala zabrániť mu v jeho úmysle.

Neuvedomovala si, že odmietaním iba prehlbuje vo vojvodovi pudy zvera; dravca, ktorého vzpieranie bezmocnej obete ešte vydráždi.

Reného zavalité telo sa primklo k nej a nedbajúc na Izabeline brániace sa ruky, prevalil ju na lôžko. Dlaňou uchopil zápästia mladej ženy a držal ich vysoko nad Izabelinou hlavou. Chvíľočku akoby sa kochal pohľadom na jej krásnu tvár, ktorá sa od neho s odporom odvracala. S odhodlaním naplniť svoj úmysel pobozkal Izabelu na pery a potom sa jej majetnícky zmocnil. Miloval ju drsne, ale o chvíľu už nežnejšie. René d' Anjou nechcel, aby sa ho bála.

Princova dlaň viac nezvierala ruky mladej ženy. Jeho prsty a pery pozorne láskali jej telo, pričom ani len netušil, že Izabela k nemu cíti už iba nenávisť.

Keď neskôr vstal a upravil si šaty, sklonil sa k nej a pobozkal ju na líce.

S odporom naňho pozrela a sotva počuteľne vydýchla: „Nenávidím ťa!“

René sa zasmial. „Či nevieš, moja drahá, že nenávisť je sestrou lásky? Som rád, že ju cítiš. Aspoň mám nádej, že v tebe prebudím aj iné city. Tvoj kapitán ťa odvrhol; nech napospas osudu, ale ja ťa milujem! Zabudneš na hlupáka, čo ťa nie je hoden,“ odvetil a opustil jej lôžko.

Pri kozube ešte postál, pozeral na ňu a potom sa vrátil späť. Opäť sa k Izabele sklonil. „Od tejto chvíle prídem za tebou každú noc a uvidíme, čo bude ďalej. Neopustiš palác, Izabela, a nebudeš prijímať hostí. Na čas sa zriekneš verejného života. Spolieham sa na to, že spaľujúca vášeň a milovanie prebudia v tebe lásku a ja ti opäť budem môcť veriť.“

Izabela mlčala. Bola ako kus ľadu, ale iba dovtedy, kým jej telo nepokryli jeho bozky. Opäť pocítila spaľujúcu nenávisť – nielen k nemu, ale aj k sebe...

Onedlho odišiel a mladá žena osamela. Zlostila sa, na-

priek hnusu jej telo ľahko podľahlo vášni, aj keď srdce krvácalo od žiaľu. Izabela túžila ujsť. Teraz, hneď! Vyskočila, obliekla si šaty, ale keď chcela vyjsť z komnaty, bezradne zastala pred dverami.

Popri stráži, ktorú vojvoda postavil k jej spálni, nikdy neprejde.

René Lotrinský prichádzal za Izabelou každú noc. Vykonal, čím sa jej vyhrážal, a ona nemala kam uniknúť.

V prvé dni zamykala dvere a verila, že ho to odradí. Ale keď začula príkaz rozraziť ich, poslušne vstala, odomkla a hľadela na vojvodovu roztúženú tvár.

V jedinom okamihu strhol Izabelu do náručia a ona sa viac nevzpierala. Bol presvedčený, že mu patrí, vôbec netušil, že ho až tak nenávidí...

3.

Žena dvoch mužov

Život Izabely sa odvíjal ako vo sne. Patrila dvom mužom. Kým jeden z nich prebudil v jej srdci lásku a navždy si ho pripútal, druhý jej svojou posadnutosťou zabránil odísť. Mladá žena sa ocitla v bludnom kruhu, keď už ani sama nevedela, čo z toho je horšie. Jasne si však uvedomovala, že kým vo vojvodovi nevzbudí dôveru, z Nancy nikdy neodíde.

Izabela sa s Reném začala pohrávať ako mačka s myšou. Spriadala tenučké vlákna neviditeľnej pavučiny, do ktorej sa pomaličky zamotával, netušiac, že ona je lovec, jedovatý pavúk, ktorého uhryznutie raz bude bolieť. Túžila mu vrátiť bolesť a chystala sa na to tým najkrutejším spôsobom – láskou. Láskou prameniاعou z pomsty, ktorú si princ z anjouovského rodu zaslúžil.

René Lotrinský ju opäťovne primäl k tomu, aby sa vrátila na dvor a trávila pri ňom čas nielen v noci, ale aj vo dne. A Izabela sa nebránila. Nemučila sa viac myšlienkami, čo si o nej pomyslí vojvodkyňa, ktorej mala slúžiť.

Isabella Lotrinská ju prijala dôstojne, ale chladne. Na jej bledej tvári sa nepohol ani sval. Zdalo sa, že sa zmierila s tým, že pánom a neobmedzeným vládcom vojvodstva a oboch žien je René, ktorý sa s ich srdcami zahrával spôsobom jemu vlastným a myslel si, že má na to právo.

Ak sa aj vojvodovi sprvoti nepáčilo, že Izabela poslala svojho syna aj so služobníctvom späť do Vosges, rýchlo si na to privykol a napokon bol rád, že ju má iba pre seba.

Izabela si ho pomaličky omotávala okolo prsta, až súhlasil so žiadosťou, aby Filipov majetok, ktorý po jeho smrti pripadol jej, prepísal na Raoula. Hrozila sa predstavy, že by sa jej niečo prihodilo a syn zostane nezabezpečený.

Keď René videl, ako sa „bojí“ a aký strach v nej vyvoláva pomyslenie na smrť, so smiechom súhlasil so žiadosťou mladej ženy a potvrdil pôvodnú listinu so zapísaným dodatkom, ktorým udeľoval Raoulovi doživotné právo na vosgeské panstvo. Ale skôr ako jej listinu podal, podišiel k nej, odetej v róbe z modrofialového brokátu, a nežne sa na ňu usmial.

„Si čarovná, miláčik,“ pošepol. „Len keby si nebola taká chladná!“ povzdychol s výčitkou.

Izabela mlčala – čo na to povedať? René mal pravdu. Izabela pocítila, že má sucho v ústach. Privrela oči, a keď ich opäť otvorila, vojvoda sa k nej naklonil. Bol nebezpečne blízko!

Skôr ako ho mohla zastaviť, bozkami jej láskal tvár. Teplymi prstami sa pohrával s Izabelinými perami, pomaly si ju získaval a o chvíľu si ju netrpezlivo vzal. René d'Anjou, spokojný s tým, že mu vyhovela, podal mladej žene pergamen a dovolil jej odísť.

Robíš to pre svojho syna, pre vlastnú slobodu, opakovala si v mysli, keď celá zrumenená vychádzala z vojvodových komnát. Znepokojená cítila, že nie je v poriadku. Nohy ju prestávali poslúchať, zamotávali sa do ťažkého rúcha, a nebyť oporného ramena Bentranda Veraldiho, bola by sa potkla a spadla.

„Madam, viem, že vás miluje, ale nepreháňa to?“ ustarostene sa spýtal, a keď mu s hrôzou v očiach prikývla, stisol čeľušť a pomohol jej dôjsť k nosidlám. S nehou jej pobozkal dlane a ticho povedal: „Je mi ľúto, čo prežívate,

Izabela. Podvečer prídem k vám, aby sme sa v pokoji porozprávali, a privediem aj hosta.”

Izabela zovrela Bentrandove ruky, vďačne naňho pozrela a s vážnou tvárou prehovorila: „Drahý priateľ, ale prídte skôr, pretože večer bude v paláci aj vojvoda.” Jej oči sa na okamih skrížili s Bentrandovým pohľadom a Izabela v ňom zrazu uvidela vzdor, ktorý ju zaskočil.

„Dnes nepríde, madam!” odvetil príkro a stisol tenké pery. „Vojvodu očakáva práca,” a kladúc dôraz na každé slovo, pokračoval: „určite viete o tom, že vlni kráľ Karol reorganizoval armádu. Rytierske vojsko sa stalo iba akýmsi rezervným, pretože kráľ najal vojsko žoldnierov. Bola to veľká reforma, Izabela. Každá farská obec musela vyslať do pechoty po jednom lukostrelcovi s päťdesiatimi šípmi, ktorého síce oslobodili od pozemkovej dane, ale musí sa zúčastňovať na pravidelných cvičeniach. Lukostrelci tvoria v armáde akúsi rezervu, kým delostrelci podliehajú iba kráľovi. Tí sú mu veľkou oporou pri útokoch na hrady mocných vazalov. Aby mohol kráľ početnú armádu udržiavať, získal od stavov – cirkvi, šľachty a meštiactva – zvolenie k trvalej dávke vo výške jedného milióna dvestotísíc livier. Keďže je Francúzsko v sústavnom nebezpečenstve, priznalo Karolovi armádu, no tú treba platiť. A práve o zvláštnej dani – ktorá svojou reformou pomôže kráľovstvu odraziť anglického dobyvateľa a bude vydržiavať stálu armádu, lebo už hrozilo nebezpečenstvo, že mier povedie k prepusteniu žoldnierov, a tým aj k vzniku nových lupičských bánd – rokuje dnes vojvoda so svojimi šľachticmi a s vyslancom kráľa.” Bentrand sa trpko usmial. „Spoločnite sa, madam, že dnes v noci si odpočinite! Choďte v pokoji do svojho paláca a neobávajte sa. Neskôr k vám zájdem a porozprávame sa.” V rýchlosti sa uklonil a prikázal ozbrojenej strážii, aby odprevadila pani de Vosges.

Sotva sa Izabela preobliekla a rozplietla si vrkoče, prišla služobná a ohlásila Bentranda Veraldiho v sprievode pána Sciara Rimbaudiho.

Izabela, v ľahkých domácich šatách so zvýšeným pásom, stála pri obloku z farebného skla a husté vlasy jej vo vlnitých kaskádach splývali až po členky.

Jej mladosť a zraniteľnosť nemohli byť očividnejšie ako v tejto chvíli. Keď obaja hostia vkročili do komnaty, mlčky zostali stáť a očarene sa na ňu pozerali.

Izabela však narušila čaro okamihu, keď spoznala muža v sprievode pána Veraldiho. S tvárou prežiaranou od radosti prebehla ten kúsok, ktorý ju od nich delil, a vrhla sa do náručia Michaela Doubsa.

„Michael! Môj verný...” smiala sa a slzy šťastia jej vytryskli z očí, keď ho objímala. „Tak pán Rimbaudi?” Obrátila sa k Bentrandovi a tíško riekla: „Ďakujem, nemohli ste mi urobiť väčšiu radosť. Ale poďte,” pobádala ich, „a posadte sa. Služke som už prikázala priniesť víno.”

Bertrand a Michael ju nasledovali ku kreslám v rohu komnaty a usadili sa na pohodlné vankúšiky zo zlatého hodvábu.

Izabela sústredene pozorovala oboch mužov. Premýšľala, čo viedlo Bentranda Veraldiho k tomu, aby vyhľadal Michaela a priviedol ho k nej. Nebolo tajomstvom, že lotrinskému pánovi bol oddaný celou dušou. Nie, Izabela nepochybovala o tom, že ju mal rád, ale že by sa dokázal vzpriečiť príkazom vojvodu, ktorého si hlboko vážil a prechovával k nemu úctu? Sedel tu v rúchu z červeného hodvábu, a keď sa zahľadela do jeho tmavých očí, prisahala by, že sa usmievaajú. Preniesla zvedavý pohľad na muža sediaceho po Bentrandovej pravici. Jeho *gardecorps* bol ušitý z prešivaného modrého diftínu, ozdobený zlatou niťou, pričom Michael v tom odeve vyzeral, akoby odjakživa patrila k šľachtickému stavu. Honosný vrchný odev mu dopĺňa-

li menší *chaperone* zo zeleného hodvábu, jasnozelené úzke nohavice a červené *poulainom*. Smiešna čiapka prekryvala svetlé vlasy, a keby ho neprezradila srdečná tvár, Izabela by ho iba ťažko spoznala. Rýchlo však pochopila, že Michaelova prítomnosť mala zostať utajená a nikto zo služobníctva sa o nej nemal dozvedieť. Nebolo vylúčené, že oči a uši oddané Renému d' Anjou sa mohli skrývať za každými dverami paláca z bieleho kameňa, patriaceho žene, ktorú vojvoda tak miloval.

Odrazu sa Michael naklonil k Izabele. Dlaňou si siahol na hrud' a spod červeného *cotto* vyňal úhľadne skrútený pergamen zaliaty pečatným voskom.

„Pani Izabela, dôstojná matka Agnès vás pozdravuje a posielá vám pismo,“ prehovoril a jeho horúca ruka sa dotkla jej chladnej dlane, keď od neho preberala slová písané Andrého matkou.

Izabela rozlomila pečať a vzápätí sa zahĺbila do slov zbožnej ženy, ktorá bola ochotná podstúpiť riziko nebezpečenstva, neobávajúc sa vojvodovho hnevu.

Milovaná dcéra v Kristu, písala vznešená pani Beatrice d' Orne, nemôžem Vás objasť, drahé dieťa, a vliať Vám tak silu. Chcem však veriť, že prostredníctvom tohto listu a Vašich verných Vás uteším správou, že môj vnuk je v poriadku a dobrej opatere. Iba pred týždňom priviedla Sophie na svet dievčatko – Marie. Konečne sa budú môcť vydať na cestu do vosgeských hôr, aby odvedli Raoula do bezpečia. Dupočula som sa, že vojvoda je presvedčený, že Váš syn je už dávno v našom starobylom hrade. Aj preto si nemyslím, že by mu z jeho strany ešte hrozilo nebezpečenstvo. Naďalej však budem opatrná a spravím všetko, aby som ho ochránila a priviedla do bezpečia. Za hrubými múrmi vosgeského panstva nájde pokoj, neobávajte sa, Izabela. Učínim tak už o dva dni. Drahá dcérka, viem, aké ťažké musí

byť prebývať v blízkosti muža, ktorý zasial do Vášho srdca toľko horkosti, ale vydržte ešte. Dôverujte Bentrاندovi Veraldimu. To on ma informoval o situácii, v ktorej ste sa ocitli, a bude to tiež on, kto Vám dopomôže sa z nej dostať! Trpezlivosť, milované dieťa. Všetko sa na dobré obráti.

V Nancy 7. júna 1439.

„Konečne odídete,“ vydýchla si Izabela od úľavy a žiarivé oči uprela na Michaela.

„Áno, pani,“ vstal a priblížil sa k nej. Pokľakol k jej nohám a úctivo jej pobožkal obe ruky.

Izabela sa s vďakou naňho pozrela a postrapatila mu tvrdé, nepoddajné vlasy. „Blahoželám ti k dcérke, k malej Marii! Určite si šťastný, Michael!“ Od radosti ho objala a vtisla mu na obe líca bozk. Odrazu sa však zamyslela a po chvíli povedala: „Michael, budeš musieť vynaložiť ešte viac úsilia na to, aby si ochránil naše deti pred zlom, ktoré bude na vás striehnúť v tých najrôznejších podobách!“ Vstala a podišla k truhlici, kde mala uložené šperky. Sklonila sa k nej a vybrala listinu, ktorou René d'Anjou potvrdzoval dedičné práva jej syna na Filipov majetok v Lotrinsku. Vrátila sa k nemu a s odhodlaním naňho pozrela. „Opatruj to ako oko v hlave, Michael,“ riekla, podávajúc mu zvitok. „Po príchode do Vosges zver písmo do rúk Jeana de Rous-say. Kapitán už bude vedieť čo s ním. Keby sa mi náhodou niečo prihodilo, postaraj sa o môjho syna. Sľúb mi, že vychováš z Raoula muža, ktorý bude s ctou a hrdosťou nosiť svoje meno! Musí spoznať, že nielen meno, ale najmä činy budú vraviť za neho!“

„Urodzená pani Izabela,“ prehovoril Michael a utrápe-ne sa na ňu pozrel. „Odvediem ich do Vosges, ale toto právo a povinnosť budú patriť kapitánovi Jeanovi de Rous-say, nie mne. Pretože netúžim po ničom, iba vrátiť sa späť a odviesť vás odtiaľto domov...“

„Nie!“ zastavila príval jeho slov. „Vravím nie, Michael, pretože si neželám, aby si sa po mňa vracal. Musíš zostať vo Vosges so svojou rodinou a s mladým pánom, ktorému budeš slúžiť rovnako, ako si slúžil už jeho dedovi a môjmu otcovi – Filipovi de Vosges, grófovi Val-d' Oise! Môj osud je v rukách Pána. Ak sa mi aj podarí odtiaľto uniknúť, nevrátim sa domov...“ Odvrátila od Michaela pohľad a preniesla ho na krucifix nad posteľou. S odhodlaním sa naň zahľadela, akoby z neho čerpala silu.

V komnate zavládlo ticho. Ako do nej s Bentrandovým a Michaelovým príchodom vošla radosť, tak z nej s Izabeliným rozhodnutím odišla. Obaja muži prekvapene sledovali mladú ženu, keď sa na nich opäť pozrela. Nemohli si nevšimnúť, že z očí jej vyhrkli slzy hnevu.

„Predo mnou je ešte ďaleká cesta, na ktorej musím veľa vecí napraviť,“ prikro skonštatovala a mrazivo sa usmiala. „Nezabúdam na to, že ešte je potrebné veľa toho vykonať!“ Izabela sa obrátila k Michaelovi, vpila sa mu pohľadom do očí a povzbudzujúc ho dodala: „Ale teraz už choď. Odíď, priateľ môj, a odovzdaj pozdrav matke predstavenej a bozk môjmu synovi,“ naklonila sa k nemu a nežne ho objala. „Bež, Michael, a... nezabudni!“

„Nikdy, madam!“ vykrikol a opäť pokľakol k Izabeliným nohám. K perám si priložil lem *houpelande* z lesklej chladivej látky farby medu a pozrel sa na ňu. „Nikdy nezabudnem, prisahám! Radšej umriem, ako by som nemal splniť to, o čo ste ma požiadali!“ odvetil rozčítene, a keď sa rozlúčil aj s mužom, ktorý mu umožnil ich stretnutie, stratil sa im z očí. Ani jeden z nich nepostrehol bôľ a žiaľ, ktoré sa mu mihli tvárou. Michael ich rýchlo uzamkol vo svojom srdci a zaprisahal sa, že sa s vervou zhostí svojej úlohy.